

سؤالات آزمون نهایی درس: احکام ۳		تعداد صفحه: ۳	رشته: علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸:۰۰ صبح																		
دوازدهم		تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۰۵/۱۸	نام و نام خانوادگی:	مدت آزمون: ۹۰ دقیقه																		
دانش آموزان روزانه، بزرگسال، داوطلب آزاد، آموزش از راه دور و ایتارگر داخل و خارج کشور تابستان ۱۴۰۳																						
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش و پژوهش azmoon.medu.ir																						
ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)																					
۱	تعریف اصطلاحات (۲ نمره)																					
۲	عبادت:																					
۳	اجماع:																					
۴	واجب غیری:																					
۵	حجت شرعی:																					
۱	درست یا نادرست																					
۵	الف) برای بررسی سندی روایت، ابتدا به علم اصول مراجعه می‌کنیم. ب) اصطلاح امر و نهی در ادبیات عرب با همین اصطلاح در اصول فقه متفاوت است. ج) در اصول فقه، اصلی‌ترین دلیل بر استصحاب، عقل است. د) اجماع در نظر شیعه همانند نظر اهل تسنن، منبع مستقلی به حساب می‌آید.																					
۱۰۵	چند گزینه‌ای																					
۶	الف) کدام یک از علمای زیر مبارزه‌ای پیگیر با گروه اخباریان داشت که در نتیجه توانست روش اجتهادی فقهای متقدم را احیا نماید؟ ۱- شیخ طوسی ۲- وحید بهبهانی ب) سکوت معصوم (ع) در برابر خرید و فروشی که مسلمانان در حضور ایشان انجام داده‌اند و نشانه تأیید معامله می‌باشد، مصداق کدام مورد است؟ ۱- تقریر معصوم (ع) ۲- فعل معصوم (ع) ج) اجماعی که فقیه به وسیله تتبع در آرای فقها و فتاوی آنها تحصیل کرده است نام دارد. ۱- اجماع محصل ۲- اجماع منقول																					
۱۰۵	ارتباطیابی (۲ مورد در ستون دوم اضافه می‌باشد)																					
۷	<table><tr><td>ستون اول</td><td>ستون دوم</td></tr><tr><td>الف) آیه "أَوْفُوا بِالْعُقُود"</td><td>۱- ظهور در معنا</td></tr><tr><td>ب) ادله غیر لفظی</td><td>۲- حجیت احتیاط</td></tr><tr><td>ج) مَنْ لایحضره الفقیه</td><td>۳- نص در معنا</td></tr><tr><td>د) دلالت لفظ تنها بر یک معنا</td><td>۴- شیخ صدوق</td></tr><tr><td>هـ) اصول عملیه</td><td>۵- ظهور در کلیت و شمولیت</td></tr><tr><td>و) قاعده وجوب دفع ضرر محتمل</td><td>۶- ادله لبی</td></tr><tr><td></td><td>۷- ادله فقهی</td></tr><tr><td></td><td>۸- شیخ یوسف بحرانی</td></tr></table>				ستون اول	ستون دوم	الف) آیه "أَوْفُوا بِالْعُقُود"	۱- ظهور در معنا	ب) ادله غیر لفظی	۲- حجیت احتیاط	ج) مَنْ لایحضره الفقیه	۳- نص در معنا	د) دلالت لفظ تنها بر یک معنا	۴- شیخ صدوق	هـ) اصول عملیه	۵- ظهور در کلیت و شمولیت	و) قاعده وجوب دفع ضرر محتمل	۶- ادله لبی		۷- ادله فقهی		۸- شیخ یوسف بحرانی
ستون اول	ستون دوم																					
الف) آیه "أَوْفُوا بِالْعُقُود"	۱- ظهور در معنا																					
ب) ادله غیر لفظی	۲- حجیت احتیاط																					
ج) مَنْ لایحضره الفقیه	۳- نص در معنا																					
د) دلالت لفظ تنها بر یک معنا	۴- شیخ صدوق																					
هـ) اصول عملیه	۵- ظهور در کلیت و شمولیت																					
و) قاعده وجوب دفع ضرر محتمل	۶- ادله لبی																					
	۷- ادله فقهی																					
	۸- شیخ یوسف بحرانی																					

به نام خدا				
سؤالات آزمون نهایی درس: احکام ۳		تعداد صفحه: ۳	رشته: علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸:۰۰ صبح
دوازدهم		تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۰۵/۱۸	نام و نام خانوادگی:	مدت آزمون: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال، داوطلب آزاد، آموزش از راه دور و ایتاگر داخل و خارج کشور تابستان ۱۴۰۳			مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش azmoon.medu.ir	
ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)			
۸	ادله اجتهادی لفظی را نام ببرید.			
۹	مفسر در تفسیر آیات الاحکام، چه آیاتی را جمع آوری و تفسیر می کند؟			
۱۰	چرا عبارت "اَللّٰهُمَّ اشْفِ كُلَّ مَرِيضٍ" دلالتی بر وجوب ندارد؟			
۱۱	در چه صورتی احکام عقلی حجّت هستند؟			
۱۲	در اوایل عصر حاضر، فقها به استناد کدام اصل از اصول عملیه، حکم به جواز خرید و فروش خون انسانی به انسان دیگر داده اند؟			
۱۳	منظور از تدریجی بودن تبلیغ و تبیین احکام در تاریخ شریعت اسلام چیست؟			
۱۴	دانشمندان اصول از عبارت "كُلُّ مَا حَكَمَ بِهِ الْعَقْلُ حَكَمَ بِهِ الشَّرْعُ" چه قاعده ای استخراج نموده اند؟ مفهوم آن را بنویسید.			
۱۵	تکمیل نمودار <pre>graph TD A[شک] --> B[حالت سابقه دارد: الف) ...] A --> C[حالت سابقه ندارد] B --> D[شک در اصل تکلیف: ب) ...] B --> E[شک در نوع تکلیف] C --> F[امکان احتیاط: ج) ...] C --> G[عدم امکان احتیاط: د) ...]</pre>			
۱۶	پاسخ کامل (۶/۵ نمره) دو مورد از شرایط مفهوم داشتن جمله شرطیه را بنویسید.			
۱۷	قاعده "اصالة الظهور" چیست؟			
۱۸	چرا حجّیت تخیر نیاز به استدلال ندارد؟			
۱۹	تشابه و تفاوت بین "عام" و "مطلق" را توضیح دهید.			
۲۰	پدر و فرزندی در مسیر نماز جمعه بودند که وقت اذان فرارسید. بازارچه ای نزدیک مصلی برپا بود. فرزند به سمت بازارچه رفت تا پیراهنی بخرد. پدر او را از این عمل نهی کرد. الف) عمل پدر کدام یک از موارد نهی می باشد؟ ب) این معامله را از جهت صحّت و بطلان بررسی نمایید.			

سؤالات آزمون نهایی درس: احکام ۳		تعداد صفحه: ۳	رشته: علوم و معارف اسلامی	ساعت شروع: ۸:۰۰ صبح
دوازدهم		تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۰۵/۱۸	نام و نام خانوادگی:	مدت آزمون: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال، داوطلب آزاد، آموزش از راه دور و ایثارگر داخل و خارج کشور تابستان ۱۴۰۳				
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش azmoon.medu.ir				
ردیف	سؤالات (پاسخ نامه دارد)			
۲۱	حسین و رضا برای تماشای مسابقات المپیک به فرانسه سفر کردند. برای تهیه غذا از قصابی غیر مسلمان مقداری گوشت خریداری نمودند. با بیان دلیل، حکم خوردن این گوشت را توضیح دهید.			
	تجزیه و تحلیل			
	ضمن تجزیه و تحلیل بندهای زیر و در نظر گرفتن مفاهیم کاربردی کتاب، به سؤالات داده شده، پاسخ کوتاه دهید.			
۲۲	الف) اگر مکلف در زمان سابق به وضو یقین داشته ولی شک دارد که غسل انجام داده است یا خیر، تعیین کنید شک او کدام یک از ارکان استصحاب را ندارد؟ ب) اسماعیل می‌داند که یکی از دو ظرف غذای مقابل او نجس است. اما نمی‌داند کدام یک می‌باشد. تکلیف او را در مورد خوردن یا اجتناب از غذا بیان نمایید.			
۲۳	تعلیق فقهی (۱/۵ نمره) "لَا يَجُوزُ لِبِسُ الذَّهَبِ لِلرَّجُلِ اِجْمَاعًا وَلَا صَلَاةٌ فِي مُطْلَقِ الْمَلْبُوسِ مِنَ الذَّهَبِ وَلَا خَاتَمًا". عبارت بالا که از کتاب "جواهر" اثر محمدحسن نجفی می‌باشد، بیانگر چه مسئله‌ای است؟ (ترجمه کلی عبارت کافی است).			
۲۴	با توجه به متن زیر که برگرفته از آثار امام خمینی (ره) می‌باشد، به سؤالات زیر پاسخ دهید. "الْمُرَادُ بِالْمُتَجَاهِرِ مَنْ كَانَ مُتَجَاهِرًا بِالْفِسْقِ، غَيْرَ مُبَالٍ عَنْ ظُهُورِهِ لَدَى النَّاسِ. فَمَنْ جَاهَرَ بِفِسْقٍ مَعَ تَوَجُّهِهِ لَدَى النَّاسِ بِوَجْهِ يُمْكِنُ صِحَّتَهُ وَلَا بَعِيدًا، لَمْ يَكُنْ مُتَجَاهِرًا جَائِزَ الْعِبَةِ". الف) منظور از "متجاهر" کیست؟ ب) در چه صورت غیبت کردن از متجاهر جایز نیست؟ در پناه خدا پیروز باشید.			

راهنمای تصحیح آزمون نهایی درس: احکام ۳		رشته: علوم و معارف اسلامی
دوازدهم	تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۰۵/۱۸	ساعت شروع: ۸:۰۰ صبح
		مدت آزمون: ۹۰ دقیقه
دانش آموزان روزانه، بزرگسال، داوطلب آزاد، آموزش از راه دور و ایثارگر داخل و خارج کشور تابستان ۱۴۰۳		
مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش azmoon.medu.ir		
ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱	هر عملی که در آن نیت و قصد قربت لازم است. (۰.۵)	(درس ۱۱، صفحه ۸۴) ۰.۵
۲	اتفاق نظر (۰.۲۵) جمعی از علما که کاشف از رأی معصوم باشد. (۰.۲۵)	(درس ۹، صفحه ۷۳) ۰.۵
۳	از آنجا که وجوب انجام مقدمه از وجوب ذی‌المقدمه ناشی می‌شود و برای خود وجوب مستقلی ندارد، به این گونه واجبات، واجب گیری می‌گویند. (۰.۵) همکار گرامی، خواهشمند است در صورتی که دانش آموز مثال صحیح نوشته است، (۰.۲۵) اختصاص دهید.	(درس ۱۰، صفحه ۸۰) ۰.۵
۴	هر فقیه و مجتهدی باید برای فتوا و حکمی که صادر می‌کند دلیل موجهی داشته باشد تا وقتی از او پرسیده شد که بر چه مبنا و اساسی چنین حکمی صادر کرده است، پاسخی روشن و مستدل ارائه کند. (۰.۵) توجه: همکار گرامی، خواهشمند است به بخش اول پاسخ، نمره کامل بدهید.	(درس ۱، صفحه ۱۳) ۰.۵
۵	الف) نادرست (۰.۲۵) ب) درست (۰.۲۵) ج) نادرست (۰.۲۵) د) نادرست (۰.۲۵)	(درس ۵، صفحه ۴۲) (درس ۶، صفحه ۴۸) (درس ۱۲، صفحه ۹۱) (درس ۹، صفحه ۷۳) ۱
۶	الف) گزینه ۲، وحید بهبهانی (۰.۵) ب) گزینه ۱، تقریر معصوم (ع) (۰.۵) ج) گزینه ۱، اجماع محصل (۰.۵)	(درس ۲، صفحه ۲۲) (درس ۵، صفحه ۴۰) (درس ۹، صفحه ۷۴) ۱.۵
۷	الف) شماره ۵، ظهور در کلیت و شمولیت (۰.۲۵) ب) شماره ۶، ادله لبی (۰.۲۵) ج) شماره ۴، شیخ صدوق (۰.۲۵) د) شماره ۳، نص در معنا (۰.۲۵) هـ) شماره ۷، ادله فقهاتی (۰.۲۵) و) شماره ۲، حجّیت احتیاط (۰.۲۵)	(درس ۸، صفحه ۶۴) (درس ۹، صفحه ۷۲) (درس ۲، صفحه ۱۷) (درس ۵، صفحه ۴۳) (درس ۱۲، صفحه ۸۹) (درس ۱۳، صفحه ۹۸) ۱.۵
۸	کتاب (۰.۲۵) سنت (۰.۲۵)	(درس ۳، صفحه ۲۸) ۰.۵
۹	آیاتی را که می‌توان از آنها حکم شرعی استنباط کرد. (۰.۵) یا آیاتی که درباره احکام فقهی است. توجه: همکار گرامی، خواهشمند است به یکی از دو پاسخ بالا، نمره کامل بدهید.	(درس ۴، صفحه ۳۵) ۰.۵
۱۰	زیرا امر از سوی فرد عالی به دانی صادر نشده است. (۰.۵)	(درس ۶، صفحه ۴۹) ۰.۵

راهنمای تصحیح آزمون نهایی درس: احکام ۳		رشته: علوم و معارف اسلامی
دوازدهم	تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۰۵/۱۸	ساعت شروع: ۸:۰۰ صبح
مدت آزمون: ۹۰ دقیقه		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش azmoon.medu.ir
ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۱۱	در صورتی که برخاسته از عقل سلیم یا عقل فطری باشند. (۰.۵) یا عقلی که آمیخته با هوا و هوس و تمایلات نفسانی و عاطفی نباشند. توجه: همکار گرامی، خواهشمند است به یکی از دو پاسخ بالا، نمره کامل بدهید.	۰.۵ (درس ۱۰، صفحه ۷۹)
۱۲	اصل برائت (۰.۵)	۰.۵ (درس ۱۳، صفحه ۹۶)
۱۳	منظور این است که در بسیاری از موارد، حکم در ابتدا به صورت عام بیان شده، (۰.۲۵) اما پس از فترتی از زمان (۰.۲۵) با حکم دیگری تخصیص خورده است. (۰.۲۵)	۰.۷۵ (درس ۸، صفحه ۶۵)
۱۴	قاعده ملازمه (۰.۲۵) یعنی هر آنچه عقل به آن حکم کند (۰.۲۵) شرع نیز به همان حکم می کند. (۰.۲۵)	۰.۷۵ (درس ۱۰، صفحه ۷۹)
۱۵	الف) استصحاب (۰.۲۵) ب) برائت (۰.۲۵) ج) احتیاط (۰.۲۵) د) تخییر (۰.۲۵) (درس ۱۲، صفحه ۹۰)	۱
۱۶	۱- میان شرط و جواب ملازمه برقرار باشد. یا (رابطه میان شرط و جواب اتفاقی نباشد). ۲- جواب متوقف و مترتب بر وجود شرط باشد. یا (وجود شرط سبب ایجاد جواب شود). ۳- سببیت شرط برای جواب، انحصاری باشد. یا (جواب تنها با وجود شرط، موجود شود و سبب دیگری در تحقق آن دخیل نباشد). توجه: همکار گرامی، دو مورد از موارد بالا کافی است. هر مورد (۰.۵)	۱ (درس ۷، صفحه ۵۸)
۱۷	هرگاه شک کردیم (۰.۲۵) که متکلم از کلام خود معنای ظاهر را قصد کرده است (۰.۲۵) یا معنای غیر ظاهر را، (۰.۲۵) سخنش را بر معنای ظاهر حمل می کنیم. (۰.۲۵)	۱ (درس ۵، صفحه ۴۴)
۱۸	زیرا هنگامی که مکلف در واقعه ای قرار می گیرد که از وجوب یا حرمت خالی نیست، (۰.۵) عقلاً یکی از آن دو از او صادر می شود و راهی جز انجام یکی را ندارد. (۰.۵)	۱ (درس ۱۳، صفحه ۱۰۰)
۱۹	تشابه: عام و مطلق، هر دو در نتیجه، دارای یک معنا هستند که همان شمولیت حکم برای جمیع افراد موضوع است. (۰.۵) تفاوت: دلالت عام بر شمول به واسطه الفاظ عموم است که برای معنای شمولیت و عموم وضع شده اند. (۰.۵) اما دلالت مطلق بر شمول از الفاظ وضع شده استفاده نمی شود، بلکه به وسیله شرایطی است که به آنها مقدمات حکمت می گوئیم. (۰.۵)	۱.۵ (درس ۸، صفحه ۶۸)
۲۰	الف) نهی از معاملات (۰.۵) ب) اگرچه این نهی دلالت بر حرمت چنین بیعی دارد، اما مقتضی فساد و ملازم بطلان آن نیست. (۰.۵) یا مرتکب آن کاری حرام انجام داده، اما معامله اش صحیح است. یا عمل مورد نهی نیاز به قصد قربت ندارد، پس ملازمه ای میان نهی از آن و بطلان آن وجود ندارد. (درس ۱۱، صفحه ۸۴) توجه: همکار گرامی، در قسمت ب، اشاره به یکی از سه مورد بالا کافی است.	۱

راهنمای تصحیح آزمون نهایی درس: احکام ۳		رشته: علوم و معارف اسلامی
دوازدهم	تاریخ آزمون: ۱۴۰۳/۰۵/۱۸	ساعت شروع: ۸:۰۰ صبح
مدت آزمون: ۹۰ دقیقه		مرکز ارزشیابی و تضمین کیفیت نظام آموزش و پرورش azmoon.medu.ir
دانش آموزان روزانه، بزرگسال، داوطلب آزاد، آموزش از راه دور و ایثارگر داخل و خارج کشور تابستان ۱۴۰۳		
ردیف	راهنمای تصحیح	نمره
۲۱	خوردن آن گوشت حرام است (۰.۵) زیرا هنگام ذبح، نام خدا برده نشده است. (۰.۵)	۱ (درس ۸، صفحه ۶۹)
۲۲	الف) وحدت متعلق یقین و شک (۰.۵) ب) باید احتیاط کرده و از هر دو ظرف غذا اجتناب کند. (۰.۵)	۱ (درس ۱۲، صفحه ۹۱) (درس ۱۳، صفحه ۹۷)
۲۳	استفاده از طلا برای مردان اجماعاً جایز نیست (۰.۲۵) و نیز نماز خواندن همراه با پوششی که از طلا باشد، مطلقاً صحیح نیست (۰.۲۵) حتی اگر انگشتر باشد. (۰.۲۵)	۰.۲۵ (درس ۱۱، صفحه ۸۵)
۲۴	الف) کسی که برایش آشکار شدن فسقش در نظر مردم اهمیتی نداشته باشد. (مرتکب گناه علنی شود) (۰.۲۵) ب) در صورتی که فسقش را برای مردم به روشی توجیه کند، به گونه‌ای که امکان صحت توجیه آن باشد، هر چند بسیار بعید به نظر آید، چنین شخصی متجاهر محسوب نمی‌شود و غیبت کردن از وی جایز نیست. (۰.۵) نکات راهنمای تصحیح به پاسخ‌هایی که مفهوم را رسانده باشد، نمره کامل داده شود.	۰.۲۵ (درس ۱۳، صفحه ۱۰۱)